

VERTEC.

Izhaja
1. dné v
mesecu
in stoji
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.
Po
pošti:
za celo
leto 2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prejpla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
šent-
peter-
skem
pred-
mestji
hš. št. 15
v Lju-
bljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 11.

V Ljubljani 1. novembra 1873.

Leto III.

Izgubljeni Bog.

„Oh mama, mama, kaj se je zgodilo —
Preljubega Bogá več tukaj nij!“
Takó tožilo detece je milo
In sólze so mu tekle iz očíj.

„Je nij, je nij bliščeče več podobe,
Katero si mi dala ti za god;
Kaj revežu storiti meni bode,
Če je izginila, gorje! od tod?“

In mati pride, išče, je tolaži,
In kmalu sólz je konec in nadlog,
Glej! najden zopet je zaklad najdraži,
Le-tú je izgubljeni ljubi Bog!

„Varúj ga zdaj, oj dušica ti moja,
Le derži skerbno ga in prav terdnó;
Ter brez prenehanja in brez pokoja
Naj nanjga pazi serce in okó;

In kedar velik boš, otročič zlati,
Zgubiti tudi mi ne smeš Bogá,
Saj blizu morda ti ne bode mati,
Ki k tebi zopet ga nazaj peljá.“

Lujiza Pesjakova.

Bodi pošten in zvest, pa te bo Bog blagoslovil.

(Konec.)

Kakor pa morska nevihta naglo in nepričakovano prihrumí, ravno tako naglo zopet potihne in se umiri. Komaj kaki dve uri po tej žalostnej dogodbi izbudi se Andrej iz omedlevice, ter vidi, da leži na peščenem morskem obrežji nevedé, kako je tu sim prišel. Žalosten se ozira okolo sebe in čaka, kedaj bode še katerega izmej nesrečnih svojih tovarišev zagledal. Ali zastonj je njegovo

pričakovanje; le nekoliko desk in še nekaj druge drobnine razbite ladije ležalo je pri njegovem znožji. „Moj Bog, ali je res, da sem izmej toliko ljudi, ki so bili z mano na ladiji, le jaz sam ostal še pri življenji?“ vzdihne ubogi Andrejc ter se plaho ozira okolo sebe. Polhen hvaležnosti do Boga verže se na kolena ter se mu iz globočine serca zahvaluje za srečno rešitev svojega življenja. Kmalu potem vstane in vzdihne rekoč: „Kje pa je Jurij, moj prijatelj in skerbni moj tovariš? Dobro se spominjam, da me je prijel baš v onem trenutku, ko me so hoteli požreti siloviti morski valovi. Jaz sem se ga terdno oklenil, — a zdaj ga ni tukaj.“ Tožnega serca hodi zdaj Andrejc ob morskem obrežji gori in doli ter išče, da bi našel kje katerega izmej svojih tovarišev, ali — nikogar ne najde. Britke solze se mu vderó po obrazu, ko vidi, da je vse njegovo iskanje brez vspeha. Po dolgem iskanji zagleda precej daleč na suhem majhno germovje. „Ko bi vendar kedó tam le bil“ misli si Andrejc ter naglo stopa proti germovji.

In glej, njegova hoja ni bila zastoj. Našel je Jurija, svojega dobrega prijatelja, ki je na zelenej tratici za germovjem ležal in prav terdno spal. Pozabivši vse terpljenje in trud, ki ga je prestal, sklene zdaj Andrejc svoji roki, povzdigne oči proti nebu in hvali Boga, da mu je ohranil rešitelja, njegovega zvestega in dobrega prijatelja. Ker ga ni hotel buditi iz sladkega spanja, vsede se poleg njega, ter čaka, da bi se sam probudil.

Dobro uro je moral čakati, da se je Jurij izbudil iz trdnega spanja. Ko se je izbudil, bil je njegov prvi klic: „Andrejc! moj ljubi Andrejc, kje si?“ Andrejc, ki je sedel pri njegovih nogah, in ga Jurij na prvi hip ni mogel videti, skoči zdaj veselo po konci in pravi: „Dragi moj rešitelj, tukaj sem pri tebi!“ Jurij ga veselo na svoje persi pritisne in se joka. Veselje in žalost ob enem sta polnili njegovo čuteče sercé.

„Kje je blagi kapetan, kje so mornarji in popotniki, ki so bili z nama vred na lepej ladiji,“ vpraša zdaj Jurij in žalostno pogleda Andrejca. „Bogu bodi potoženo,“ reče Andrejc, „berž ko ne, so vsi v valovih žalostno smert storili. — „Idi, idi Andrejc, greva je iskati, morda vendar še koga najdeva pri življenji,“ reče Jurij, prime Andrejca za roko ter ga vleče sè sabo.

Hodila sta precej dolgo ob morji in gledala na vse strani, pa nikjer nista našla žive duše. Siloviti valovi pokopali so kapetana, mornarje in popotnike z ladijo vred v globoko morje; le sim ter tja je plavala še kaka deska razbite ladije po morji. Izmej vsega blaga, kar ga je bilo na ladiji, našla sta le dva soda z živežem in en zaboj z dragotinami v skalnatej votlini ležati; hitro sta hitela tja, da spravita vsaj to na kak varen kraj, predno morje nastopi.

Ko sta si potlej moko obleko na solnci posušila in se z jedjo nekoliko okrepčala, reče Jurij: „Zdaj pač ne vem, kje sva; idiva tedaj hitro na óni hrib tam le v bližini, morda zagledava kje kako vas, da si pomoči poiščeva.“

Hodila sta skorej celo uro, predno prideta na verh omenjenega hriba, od koder zagledata v svoje veliko veselje ravno v znožji hriba majhno vas, a daleč proč od vasi v neizmernej planjavi veliko in lepo mesto z nebrojnimi hišami in visokimi stolpovi.

„Hvala Bogu!“ zavpije veselo Andrejc, „mislim sem, da sva v kakej puščavi, a zdaj vidim, da nimava daleč do ljudi. Le urno hodiva, da prideva poprej tja.“ — „Šla bova takój v vas,“ reče Jurij, „ali poprej morava še nazaj, da sodova in zaboj spraviva v varen kraj, da jih nama kedó ne vzame. Nesti

jih tako ne moreva, zato je treba poiskati ljudi, da je nama pomagajo lastniku izročiti.“

Nazaj prišedša pospravita ostalo blago v germovje ter je z vejami in mahom pokrijeta. Ko sta bila s tem delom gotova, podasta se na pot v bližnjo vas. Ker sta v morji izgubila svoje klobuke, morala sta potovati gologlava. Jutranja hladna sapa igrala se je z njunimi dolgimi lasmi, da so jima visoko po zraku vihrali. Andreje je bil zal in čverst mladenič, ki se je vsakemu na prvi pogled prikupil, a Jurij je bil čokast in bolj resnega obraza, lepe obnaše in vsega spoštovanja vreden starec.

Ko dospeta v vas, zagleda Jurij pred lepim in velikim poslopjem majhno kapelico in v njej znamenje sv. križa. „Tukaj prebivajo kristjani“ reče obrnivši se k Andreju; „ničesar se nama ni treba bati, kar naravnost stopiva v hišo.“ To rekši stopi v vežo in poterka na vrata. Vrata se odpró in mlad vratar v španske obleki ju vpraša, kaj želita.

Jurij mu v gladkej angleščini pripoveduje, da sta nesrečna mornarja, ki pomoči dobrih ljudi iščeta. Mladi vratar se začne prav prijazno v angleškem jeziku z njima pogovarjati ter ju miluje, da sta morala toliko prestati. Naposled jima reče: „Bodita Bogu hvaležna, da je vaju k nam kristjanom pripeljal. Stopita v sobo, da se malo oddahneta, potem bom vaju naznanil svojemu gospodarju, ki je jako dober in usmiljen človek.“

Ko se v družinske sobi malo odpočijeta, pelje ju vratar k svojemu gospodarju, kakor jima je bil obljubil. Oba se tujemu gospodu spodobno prikloneta in ga prav uljudno pozdravita. Gospod ju vpraša, od kod sta doma in kaj je namen njunega popotovanja. Jurij je gospodu vse na tanko razložil od kod pride in kako se jima je godilo na morji. Tudi Andreje se je moral s prijaznim gospodom pogovarjati.

Klavidij, tako je bilo posestniku ime, berž ukaže, da gre eden njegovih hlapcev po blago, ki je sta Jurij in Andreje ob morji pustila. Jurij je moral s hlapcem, da mu je pokazal kraj, kjer je bilo blago shranjeno, Andrejca pa pelje gospod k svoji soprogi, da jej predstavi zalega in čverstega mladeniča. Klavdijeva soproga je bila hči evropljanskih starišev, in blizu tam domá, kjer so živeli Andrejčevi stariši; zato jo je tudi zelo veselilo, da zopet enkrat čuje v daljnem, tujem kraju svoj mili materini jezik. Radovedno je poslušala, ko je Andreje pripovedoval od domačih krajev, od svojih ljubih starišev in bratov, katerih ni mogel pozabiti; posebno se ji pa je zali mladenič prav v serce smilil, ko je pripovedoval o strašnej nevihti na morji, in o žalostnej smerti, ki je njegove tovariše zadela.

Ko Andreje neha pripovedovati, oberne se gospa k svojemu dvanajstletnemu sinu in mu pravi: „Glej Dominik, ta tujec je prav blizu onega kraja doma, kjer sem jaz, tvoja mati, prvič beli dan zagledala. Prav veselilo nas bode, ako delj časa pri nas ostane. Zdaj ga pa pelji v spodnjo sobo, da se malo odpočije in z jedili okrepča, in potem preobleče v snažno obleko, katero mu sem že pripraviti dala.“

Čez nekaj časa potem pride Jurij in pripelje rešeno blago. Tudi za njega je bila med tem obleka pripravljena, katero je moral zameniti s svojo umazano. Zdaj vzame Andreje klaidivo in edbije zaboj vpričo Jurija in prijaznega gospoda Klavdija; vsi so radovedni, kaj je v njem, in komu je blago namenjeno. Pove-

dal je sicer rajnki kapetan Juriju in Andrejcu, da so v zaboji same dragotine, ali tega, kar sta zdaj videla se vendar nista nadejala. Z velikim začudenjem sta pregledovala najdražje svilnato blago in sredi njega je bilo povito vse polno zlatenine in dragih kamenov, ki niso bili prav nič poškodovani. Tudi list so našli verhi blaga, iz katerega se je videlo, da je vsa ta roba namenjena bogatemu trgovcu v velikem mestu Verakrus v južnej Ameriki.

Gospod Klavdij, ki jima je stal za herbtom in je opazoval njiju dejanje, reče jima šaljivo: „Glejta, dobra človeka, kako Bog za vaju skerbi! Zdaj sta pač srečna in tako bogata, da še sama ne vesta, koliko iznaša vaše obilo premoženje. Mislil sem si, da bosta vsaj nekaj tednov pri meni ostala, a zdaj vidim, da se vama zaradi tolike imovine pri meni ne bode dopalo. To blago, ki je v tem zaboji, vredno je več nego tri sto tisoč goldinarjev.“ Ali vestni Jurij, ko sliši te besede gospoda Klavdija, oberne se k njemu in reče: „In ko bi to blago bilo vredno tudi milijone, vendar ni najino, nego onega, katerega imé stoji zapisano v listu; najina dolžnost pa je, blago njegovemu pravemu lastniku izročiti. Ako dovolite gospod, bomo še denes trgovcu N. v Verakrus naznanili, da je njegovo blago srečno rešeno, in da mu je bomo še te dni na dom odposlali.“

„Vse prav, dragi prijatelj,“ odgovori Klavdij „ali poslušajte me dalje. Verakrus je od tukaj po morji še pol dné hodá, a po kopnem dober cel dan. Tudi je òni trgovec zelo bogat in za vse svoje blago, ki ga je imel na ladiji, dobro zavarovan. Njegovo blago rešila sta vidva in po tukajšnej postavi ne spada nikomur drugemu nego vama; obderžita je tedaj brez vsega pomislika in vesela bodita, da je vama kaj takega v pest prišlo.“

„Brez zamere, gospod,“ reče zopet Jurij, „to blago ni naše in ga tudi ne bova zase obderžala; dala ga bova lastniku, katerega je, če bi ga tudi morala sama tja znositi.“

„Prijatelj!“ povzame zopet gospod Klavdij besedo, „to bi vi smeli storiti, ako bi bili sami blago našli, ali pomislite, da gre polovica vašemu tovarišu Andrejcu, in ta bode gotovo modreji od vas, ter bo svoj delež zase obderžal.“

Poštenega Andrejca, ki je do zdaj mirno poslušal vse, pri teh poslednjih besedah Klavdijevih rudečica izpreleti ter pravi: „Bog me varuj kaj tacega! Tega ne bodem nikoli storil. Tudi jaz hočem rajše lakote umreti, nego se s tujim blagom okoristiti. Za voz bodem prijel in ga pomagal Juriju v Verakrus tirati.“

„Tako je prav in lepo, verla človeka! Zdaj še le vaju poznam. Moja soproga je sestra bogatega trgovca, čegar blago imata pred saboj. Oj kako bode vesela, ko jej bodem povedal o vajinej poštenosti,“ reče Klavdij veselo.

Ko Jurij in Andrejce zaboj zopet pokrijeta in zabijeta, pelje ju Klavdij v sobo, kjer sta morala ž njim južinati. Ni mogel izterpeti, da bi ne bil povedal svoje soprogi in sinu Dominiku, kako poštena človeka ima pod svojo streho. To se vé, da se jima je tudi gospa Klavdijeva prav lepo zahvalila za njiju poštenost.

Čez dva dni potem se poslovi Jurij od svojega tovariša Andrejca ter gre s Klavdijem v Verakrus, da izroči rešeno blago njegovemu svaku. Andrejce je ostal pri Klavdijevih, kjer si je kmalu pridobil ljubezen in spoštovanje vseh, ki so bili pri hiši. Posebno se je pa Dominiku tako priljubil, da brez njega skorej ni mogel biti, ter sta ves dan od zôre do mraka skupaj okolo hodila.

Pri vseh dobrotah, ki jih je Andrejce tukaj užival, vendar in mogel pozabiti svojih ljubih starišev. Vsak dan se je nanje spominjal in vselej mu je bilo bridko

pri sercu, ko je pomislil, da je tako daleč od njih in da jih bo težko še kedaj videl. Dominik videvši, da je njegov prijatelj vedno žalosten in otožen, vabil ga je, da naj hodi z njim v bližnji gozd na lov divjih zverí, katerih je onod vse polno. Ali Andrejca pobijanje zverí ni nič kaj posebno veselilo, in le zaradi varnosti pred kakim napadom divjih Indijanov vzel je puško saboj in je spremljal Dominika na lov. Tudi Aleš, Dominikov zvesti tovariš, hodil je z njima.

Tako je Andrejcu minulo štirinajst dni v prav prijetnej zabavi, a vendar so mu bili dnevi dolgi, ker je željno pričakoval onega dneva, ko bode mogel svoje stariše videti in je na svoje gorke persi pritisniti.

Med tem je Jurij v Verakrusu svoj posel prav dobro opravil. Klavdijev svak ga je iz hvaležnosti za rešeno blago tako obdaril, da bi bila lahko obedva plačala prevoznjo čez morje do svoje domačije, pa bi jima bilo še nekaj ostalo. Tudi je Jurij zvedel, da bode kmalu jadrala neka parna ladija v Evropo, ter bi se tako prav lahko pripeljala v svojo domovino.

Klavdij ju nagovarja in prosi, naj ostaneta pri njem, ker se jima bode prav dobro godilo; pa Jurij se zahvaluje in pravi: „Za mene je pač vse eno, ali ostanem tukaj ali grem domov, kajti na vsem svetu nimam nikoger, na katerega bi mi bilo serce navezano. Ali eno dolžnost imam izpolniti. Ko je bila nevihta na morji najhujša, izročil mi je kapetan Andrejca rekoč: „Jurij! vem da se bomo težko rešili; skerbi tedaj, da rešiš vsaj Andrejca in ga pripelješ zopet nazaj k njegovim starišem.“ Obljubil sem kapetanu, da hočem njegovo željo izpolniti, ako naju Bog pri življenju ohrani.“

Tudi Andrejca se Klavdiju za prijazno ponudbo zahvali in pravi, da je njegova otročja dolžnost, da se poverne k svojim starišem in jim pomaga na stare dni. Na daljno prigovarjanje Klavdijevo sta vendar obljubila, da bosta ostala še nekaj dni v njegovej hiši.

Da jima ni bilo dolgčas, vzel ju je Klavdij večkrat saboj na svoja posestva, kjer je imel velikanske njive s kavo obdelane. To se vé, da sta se Jurij in Andrejca nemalo čudila, ko sta videla, kako se kava prideluje. Tudi sta morala večkrat spremljevati Dominika in njegovega tovariša Aleša, kedar sta šla na lov, ter gledati, kako se je mladi gospodič v strelanji vadal. Andrejca se za lov ni veliko briga, a Jurij je vendar včasih rad vzel puško v roke in pomeril na kako zvér, ker je bil že od mladih nog vaje lov, in se mu je tudi puška prav dobro podala, čeravno je že mnogo let rabil ni.

Bilo je nekega jutra zgodaj, da se podajo vsi štirje v bližnji gozd. Nebo je bilo jasno, zrak čist in miren. Jurij se je že naprej veselil denšnjega pléna, zato je koračil z Andrejcem naprej, da bi še pred solničnim vzhodom prišel na svoje stajališče. Dospevši na prijeten holmec, od koder se je daleč na okrog videlo, vsedeta se na zeleno tratico in pričakujeta svoja zaostala tovariša. Ali glej, komaj da se vsedeta, slišita na enkrat puško počiti in takój potem žalostno klicanje na pomoč. Berž skočita po konci in tečeta proti onem kraji, od koder se je slišalo milo ječanje. Pa o groza! Pred saboj zagledata košáto drevo, pod katerim je cela tropa peslajnarjev (ljudožêrov) oboroženih z debelimi koli in svetlobrušenimi sekirami. Nekateri izmed njih so ravno Aleša k drevesu privezovali, drugi so pa imeli Dominika na tleh. Previdno se skrijeta Jurij in Andrejca za bližnje germovje, ter nastavita svoji puški in sprožita tako dobro, da v tem hipu štirji izmed divjakov padejo na tla. Zdaj se zaženeta s takim hrupom in krikom

med ostale, da se divjaki, misleči Bog zna koliko sovražnikov je za njimi, na vse strani razkropé, popustivši Aleša in Dominika zvezana pod drevesom. Korenjaški Jurij jima zdaj naglo poreže vezí in ju oprosti.

Dominik je bil jako ranjen ter ni mogel vstati; divjaki so ga bili s tako silo na tla vergli, da so mu kost v nogi izpahnili. Treba je bilo tedaj prevdarjati, kako ga bodo iz tega nevarnega kraja domóv prinesli. Pa modri Andreje jo kmalu ugame. Mej tem ko sta Jurij in Aleš stražila, nareže on močnih vej in naredí iz njih nosilnico, na katero polože Dominika, ter ga tako neseta Jurij in Andreje iz nevarnega gozda, Aleš pa gre z orožjem v rokah za njima.

Ko prinesó ranjenega Dominika iz gozda na planjavo, postavita Jurij in Andreje nosilnico na tla, ter pošljeta Aleša v bližnjo vas, da bi poklical nekoliko ljudi na pomoč. Klavdij, ki je bil baš v vasi na svojem posestvu, ukaže berž svojim delavcem, da se z orožjem previdijo, ter gre sam svojemu sinu naproti. Tja dospévši, vidi svojega sina vsega kervavega in hudo ranjenega. Ko mu Jurij ves prigodek razloži, potolaži se nekoliko skerbni oče, ter veselo reče: „Hvala dobremu Bogu za toliko milost! Zdaj spoznam, da je vaju sam Bog k meni poslal, da odverne največjo nesrečo od moje hiše. Mojemu svaku sta rešila lep kos premoženja, a meni ste otela mojega edinega sina žalostne smerti. Nikakor vaju ne pustim od sebe, ko bi vama tudi moral dati polovico svojega premoženja.“

Na to pripoveduje Aleš, da je Dominik med potjo ugledal lepo papigo, za katero sta šla tako daleč, da sta nevedé prišla med divjake.

Klavdij pusti svojega sina na vozu domóv peljati; Aleš pa gre z oboroženimi delavci nazaj v gozd na óno mesto, kjer sta bila z Dominikom napadena. Tam dobi še tri ranjene Indijane v germovji ležati, katere denejo na voz in je saboj domov odpeljejo. Klavdij, se ni maščeval nad divjaki, ki so njegovega sina malo ne umorili, temveč poslal je po zdravnika, da tudi njim postreže in jim rane zaceli.

Eden iz mej ranjenih je bil kristjan. Prišel je po naključji mej neverne Indijane, ki so ga ujeli in saboj odpeljali, ter je moral ž njimi ropati in moriti. Zeló je bil vesel, da je zdaj zopet mej dobrimi in domačimi ljudmi svoje vere. Pripovedoval je tudi, da kaki dve uri hoda skozi gozd prebivajo peslajnarji v skalnatih duplinah blizu dereče vode, kamor se le z veliko nevarnostjo priti more. Klavdij je prebivališče roparskih divjakov takó naznanil vladi, katera je mnogo vojakov poslala na omenjeni nevarni kraj, da ujamejo nevernike in je pripeljajo pred sodnijo, kar se je tudi zgodilo.

Dominik je zopet ozdravel na veliko veselje svojih starišev. Perva njegova prošnja je bila, naj bi stariši dobrega Jurija in Andrejca za vselej pri sebi obderžali, kajti le njima se ima zahvaliti, da ga divjaki niso umorili. To je bila tudi želja Klavdijeva in njegove soproge.

Nekega dne zvečer pokliče Klavdij Jurija in Andrejca v svojo sobo in jima pravi: „Sklenil sem vaju, katera mi je Bog poslal, da odverneta veliko nesrečo od moje hiše, za vselej obderžati pri sebi. Bog me je blagoslovil in obdaroval z obilnim bogastvom. Tebi Andreje izročim s tem le pismom svoje veliko posestvo zunaj vasi v trojo pravo lastnino. Z dohodki, ki ti je bo posestvo donášalo boš lahko oskerboval sebe, svoje stariše in brate. Tvoj dobri tovariš Jurij naj pa do smerti pri meni ostane. Vem da je v svojem življenji mnogo prestati

moral, zato pa naj zdaj na svoje stare dni nekoliko počije. — Jurij in Andreje stojita pri teh besedah kakor okamenela ter ne vesta kaj bi odgovorila. Naposled izpregovori Jurij in pravi: „Andreje! po mojej misli bilo bi najpametneje, da sprejmeš dar, ki ti ga blagi gospod ponuja.“ — Andreje še nekaj časa pomišlja, potem se pa Klavdiju in njegovej gospej ponižno priklone, vzame izročilno pismo in pravi: „S hvaležnim srcem vzamem nezasluženi dar iz vaših blagih rok, pa bodite zagotovljeni, da vam za to blagodušno darilo nikoli ne bom ne-hvaležen. Bog naj vam vašo blagodarnost stotero poverne!“

Staremu Juriju stopijo pri teh besedah solze veselja v oči in reče: „Dobri mladenič! moj rajni kapetan mi je naročil, da moram zate skrbeti, a zdaj vidim, da si dosegel srečo, katero ti je on želel, tedaj me starca več ne potrebuješ.“

Ali Andreje se ga pri teh besedah oklene in pravi: „O preljubi moj prijatelj! nikedar me ne smeš zapustiti. Ostani pri meni do smerti, kakor svojega očeta te hočem ljubiti.“

Čez malo dni potem gre Andreje v Verakrus, od koder se je na parobrodu odpeljal čez morje k svojim starišem. Jurij njegov zvesti tovariš in prijatelj ga je spremljeval na celem potu. Čez štiri mesece potem je ladija prijadrala zopet nazaj v Ameriko ter je prinesla Jurija, Andrejca, njegove stariše in brate.

Gospod Klavdij jih je sam peljal na svoje veliko posestvo, katero je Andreju podaril.

Dasiravno je bil oče Vasiljevič že precej v letih, vendar ni deržal rok križema, ampak učil je uboge Indijane košare plesti, in si je tako pridobil dobrih in čverstih delavcev. Vasiljevičeva družina je tudi v tujej amerikanskej zemlji živela po zapovedih božjih in prav dobro se ji je godilo. Andreje, Jurij in Dominik so se do smerti ljubili kakor bratje, Klavdij in njegova supruga sta pa Boga hvalila, da jima je tako dobre in blage ljudi poslal v srečo in veselje.

P. Gros.

Ne lučaj kamenja!

Tonče vam je bil pravi bahač. Nekega dne se je bahal, da on najdalje kamen zažene. „Kedór tega ne verjame,“ rekel je svojim tovarišem, „pa naj poskuša z mano in prepričal se bode, da se ne lažem. Tam le na sosedovem vertu je jablana: ali vidite na ónej veji lepo rudeče jabolko, kedór je zadene, ta je korenjak, da mu ga nij enacega. Aló! poskušajmo se.“ — „Kedó pa bode začel?“ vpraša eden izmed tovarišev. „Pa naj Tonče začne“ odgovoré drugi. — „Meni je že prav,“ reče Tonče ter pobere kamen. — „Kaj bi pa bilo, ako bi kedó na vertu bil in bi ga zadel s kamenom,“ vpraša Ropotnikov Mihaljec. „Dobro vem, da nij nikogar na vertu,“ odgovori Tonče in zaluči kamen, da pri tej priči odpade jabolko z drevesa. „Ali ste videli, kako znam zadeti“ zavpije Tonče ter se veselja po kolenih tolče. Ali v tem hipu se tudi nekedó milo zajoka na sosedovem vertu. Tonče skoči čez ograjo in kaj vidi? Sosedova hčerka, ki se je na vertu igrala, bila je, ki se je jokala. Kamen jo je zadel na čelo, in kri jej je curkoma tekla. Tonče hitro vzame svoj robec, da jej rano zaveže, prime jo za roko in jo domov pelje. Žal mu je zdaj, da je bil tako nepreviden in nij poprej pogledal, če je kedó na vertu. — Sosedova Katica je pa delj časa imela veliko in skelečo rano na čelu.

Barbika Höchtel-nova.

Samoglavni otrok.

Ivica je imel to gerdo navado, da je svoje materi kljuboval in nij hotel nikoli tega storiti, kar mu je mati rekla. Če ga je mati prosila: „Ivica! pojdi tja po to ali ono reč,“ takój se je zmerdoval in šobo napel. Pogostoma ga je mati svarila, da naj uboga, drugače ga bode očetu zatožila, ki je jako oster in nič ne prizanaša. Ali Ivica se je za svojo mater malo brigal, naj se je tudi jokala zaradi njegove neubogljivosti. Nekaj njegove samoglavnosti je bila pa tudi mati sama kriva, ker mu je često potuho dajala. Ako je oče po palici segel, takój je bila mati zraven, ki je svojega Ivico očetu iz rok iztergala in ga saboj v kuhinjo vzela ter mu kos kruha ali kaj drugega pomolila. Nij čudo, da je bil Ivica vsak dan hudobnejši! — Kedar so južinali, Ivica nij hotel tega jesti, kar so jedli bratje in sestre. „Jaz nečem! nečem!“ upil je vsak dan pri mizi, ako

nij mati njegove kupice najprej napolnila. „In zakaj nečeš, Ivica?“ vprašala ga je mati. „Jaz te ne bodem silila“ in vzela je kupico izpred njega. Zdaj je malo potihnil, a kmalu je zopet zakričal in hotel svojo kupico imeti. „Ako prav lepo prosiš,“ rekel je oče,

„bodeš jo dobil; drugače ne.“ —

„Nečem! nečem!“ upije samoglavnež po svojej starej navadi. Oče ga je še enkrat ostro pogledal in rekel: „Moráš!“ „Pa nečem!“ zadere se še enkrat Ivica in verže žlico pod mizo. Zdaj je bilo očetu zadoosti. Potegne ga izza mize,

pelje ga na stran, vzame šibo v roke, ter ga našverka, kakor še nikedar poprej. To se vé, da je mati tudi zdaj prosila zanj, še celó jokala se je, da bi mu oče prizanesel ali vsaj malo menj udrihal po njenem ljubem detetu. Ali vse zastonj, oče vendar ne preneha, dokler ga prav dobro ne pretepe. Od jeze ves zelen se je Ivica po tleh valjal in upil: „Nečem! nečem!“ — To očeta še bolj razjezi. „Jaz tudi nečem!“ zavpije oče nad njim ter prime še enkrat za šibo. Zdaj je pa bila zares huda, kajti oče ga je prijel od zadej čez pas in neusmiljeno udrihal po njem, da so se kar hlače pod šibo tergati začele. „O joj! o joj!“ upije Ivica, pa ne pomaga nič, oče ga prav dobro namažejo, ter po tem vèn pred vrata postavijo. Dolgo se je kremžil; pa ko vidi, da se nihče za njegov jok ne briga,

— tudi mati, dasiravno se jej je smilil, mu to pot nij smela potuhe dati — se je njegova togota kmalu plegla. Začel je na vrata bunkati in prositi naj mu odpró. „Da, ako bodeš prav lepo in prijazno prosil, odperli ti bomo, drugače ne,“ ogласi se oče od znotraj. Ivica je začel prositi. To se je materi jako dopadlo in spoznala je zdaj, da je oče prav imel in da se otrokom potuha ne sme dajati. — Ivica je svojo termo opustil, poljubil je očetu in materi roko, ter ju odpuščenja prosil. „Tako je prav, odslej si zopet najin sin!“ rekel je oče. „Ali to ti povem, da boš v drugo še bolj tepen nego si bil denes, ako se ne poboljšaš in ne opustiš svoje samoglavnosti. Še celó prepovedal ti bom, da se ne boš smel igrati z brati in sestrami, ako ne opustiš svoje terme.“

Ivica je bil odslej kakor ura, prijazen in ubogljiv otrok, kakoršnih se malo kje najde. Včasih so ga morali stariši še posvariti, ali svojo termo je opustil za zmirom. Pa recite otroci, da šiba ne pomaga!

J. E.

Otrok obžaluje svoj pregrešek.

Viljem je bil sicer dober otrok, a vendar je enkrat nekaj storil, kar nij bilo prav. Primerilo se je namreč v šoli, ko nij bilo učitelja poleg, da je sosedov Blaže prelił tinto po njegovej lepej knjigi. To je Viljema tako razjezilo, da potegne nožič iz žepa ter hoče planiti nad Blažeta. Da si ravno se Blažetu nij še nič hudega zgodilo, vendar zavpije na vsa usta, skoči pri vratih iz šolske izbe in preti Viljemu, da ga bode njegovim starišem zatožil.

Viljem si zdaj ne vé pomagati. Domóv si ne upa, ker se boji starišev, v šoli mu pa tudi ne kaže ostati. Pobriše jo tedaj v bližnjo cérkev.

Po poludne je bil Viljem prvi v šoli. Učitelj, ki so v šoli sedeli in čakali otrok, takój zapazijo, da je Viljem denes nekako zmeden in preplašen. „Nu Viljem, kaj ti je, da si tako pobit in žalosten? Tudi ne vem, kako je to, da si denes prvi v šoli,“ vprašajo učitelj. Viljem odkritosérno pové učitelju vse, kar se je zgodilo, ter pristavi, da nij prišel iz doma nego iz cérkve. „Kaj? iz cérkve si prišel?“ začudijo se učitelj, „ali si pa tudi lepo in pobožno molil?“ — „Ne,“ odgovori Viljem, „ker ne morem moliti, dokler ne vem, kaj bodo moji stariši rekli.“

„Kaj si pa delal v cerkvi?“ vprašajo ga dalje učitelj.

„Svoj pregrešek sem obžaloval, ter terdno sklenil, da ne bom nikoli več kaj takega storil, gotovo nikoli več,“ odgovori Viljem.

„Ali pa nisi pri svojem obžalovanji nič na Boga mislił,“ vprašajo ga učitelj.

„Dà, dà, mislił sem, mislił,“ odgovori Viljem, „in sem ga tudi prosil, naj mi samo zdaj še odpusti, ker nikoli ga nečem več razžaliti!“ —

„To je najlepša molitev“ rečejo učitelj „ako kedó greši, da takój obžaluje pred Bogom svoj pregrešek ter mu obljubi, nikoli več grešiti. Bodi brez skerbi, jaz te hočem po šoli sam domóv peljati in stariše zate prositi. Gotovo ti ne bodo nič žalega storili.“ — Učitelj se z Viljemom razgovarjajo tako dolgo, da drugi otroci pridejo v šolo, ter mu naposled še to rekó: „Moli vselej, kadar se kaj pregrešiš in prosi Boga, naj bi ti odpustil. Bog je dober oče, in želi, da bi mi

svoje pregreške spoznali, je obžalovali in se poboljšali. Tudi to, kar nas najbolj skerbi, oberne Bog mnogokrat tako, da nam je dobro in koristno, ako samo človek terdno sklene, da bode vprihodnje previdnejši in se bode varoval nove in še večje nesreče. Ako kedó v greh pade, čuvati se mora vprihodnje tembolj, da zopet v novo ne greši; tako stori tudi ti in vsake priložnosti v greh se izogiblji. Prosi pa tudi Boga, da bode vedno s taboj in ti pomaga, kedar si v skušnjavah in nesreči.“

Tako so gosp. učitelj Viljema podučili: Viljem si je vse to zapomnil, bil je odsihdob dober in prijazen otrok, ter ni nikomur nič žalega storil.

T.

Prebrisan sodnik.

Nek Slavjan, ki je delj časa živel v Carigradu, pripoveduje od Jusuf-Paše naslednjo dogodbo, katere je bil on sam priča.

V prodajalnico nekega Gerka, ki je z jestvinami in dišavami teržil, pride Turek, da bi si kupil 9 funtov ôlja. Tergovec mu ôlje odvaga in Turek mu pomoli zlat denar, da se naj plača. Ker nij imel tergovec zadosti drobiža, da bi mu dal nazaj, kolikor je bilo odveč, vzame iz neke miznice mošnjo, v katerej je bilo 500 piastrov (srebernega turškega denarja): a brez da bi jo odvezal in kak novce iz nje vzel, dene jo naglo zopet na prejšnje mesto, ter gre v bližnjo prodajalnico zlati denar menjat.

Mej tem potegne Turčin, ki je ostal sam v prodajalnici, mošnjo iz predala, potisne jo pod svojo haljo (dolgo suknjo), ter jo naglo pobriše iz prodajalnice. Ko se Gerk verne, ne najde več Turčina in kmalu tudi pogreši mošnjo. Kaj mu je storiti? Urno jo potegne za njim in ga tudi res doide blizu neke straže. Ondotni stražar preišče Turčina in res najde pod njegovo haljo ukradeno mošnjo. Zdaj vpraša stražar Gerka, koliko gotovine je bilo v mošnji, in ko prešteje novce, prepričal se je, da je Gerk resnico povedal. A Turek na vso moč taji, da on novcev nij ukradel, ter pravi, da so novci njegovi. Stražar si v tej zadregi ne vé drugače pomagati, nego da utakne obedva v luknjo, a mošnjo pošlje divanu, to je, višjej sodniji.

Drugega dne sta bila obedva poklicana pred velikega vezirja Jusufa, carovega namestnika, prvega sodnika in ministra. Sodnik izprašuje prvega in drugega, a to brez vsega vspeha, kajti Gerk in Turčin terdita vsak svojo izjavo, ter celó prisežeta na to, da sta resnico govorila.

Sodnik je v velikej zadregi. Akoravno se je pravda med muhamedanom in kristjanom veršila, ostane vendar Jusuf pri pravdnem in postavnem poti. Da bi to stvar prav na tanko in pravično razsodil, odloži razsodbo do drugega dne, ter jima na serce polaga, da naj še enkrat vsak svojo izjavo vestno prevdarita, kajti krivičnika, ako svoje pregrehe ne obstane, bode gotova smert zadela. To rekši, ukaže obedva nazaj v ječo odpeljati.

Vezir ostane mož beseda. Drugega dne je bila pravda njegovo prvo opravilo, katerega se je poprijel. Ali zastonj, ker tudi denes dobi ravno isti odgovor kakor včeraj. Gerk je rekel, da je novce, ki jih je ôni dan izteržil, zaradi tega

prideržal, ker je hotel dolg izplačati nekemu upniku, katerega imé in stanovanje sodniku tudi naznani. Baš zaradi tega nij hotel ónega zneska v možnji načeti, ker je dolg iznašal ravno 500 piastrov, ter je raje šel zlati novce, ki mu ga je Turčin dal za olje, v bližnjo prodajalnico menjat.

Zdaj se Jusuf oberne proti Turku in ga vpraša: „Kje si dobil možnjo s piastri, ki je bila najdena pod tvojo haljo?“

„Prodal sem različnim trgovcem nekoliko vaganov ječmena in sem denar skupil“ odgovori Turek naglo in brez vsega premislika.

Na to vezir v roki ploskne in dva njegova sužnja stopita v sodno dvorano. „Pojdi in prinesi mi krpa v sodno dvorano“ zaukaže prvemu: „a ti idi na terg, kjer je Turek ječmen prodal, in prinesi mi od enega ali več žitnih trgovcev 500 piastrov mnogoverstnega denarja“ reče drugemu. Sužnja odideta, da izveršita, kar jima je bilo naročeno.

Ko je bilo vse to storjeno reče sodnik svojima sužnjema, naj gresta in mu prineseta dve precěj veliki posodi v dvorano. Tudi to se je zgodilo. Zdaj vzame sodnik najprej óni denar, ki ga je suženj prinesel od različnih žitnih trgovcev, ter ga dene v prvo posodo, v drugo pa izstrese ónih 500 piastrov iz možnje, za katere je pravda tekla. Ko se to zgodi, zapove svojemu sužnju naj v obe posodi vlije nekoliko vrele vode. Suženj stori, kakor mu je bilo rečeno. Sodnik zdaj vzame dve paličici ter prav pridno meša ž njimi novce v vrelej vodi.

Vsi, ki so bili v dvorani, čudijo se sodnikovemu ravnanju in nihče ne vé, kaj bode iz tega. Nekateri celó mislijo, da vezir copra. Vse je tiho in čaka, kako se bode stvar končala. Ko se vrela voda v posodah že precěj učuhne, ogleduje Jusuf in prevdarja vodo po verhu ter prosi tudi druge nazoče, naj bi to storili in poveršno vodo pogledali.

Po verhu vode, v katerej je bil denar žitnih trgovcev, plavale so same pleve, prah i. t. d., a po unej, v katerej so bili ukradeni denarji, videli so se sami oljnati cinki. Ta modra poskušnja je dovolj pokazala, da je Gerk nedolžen a Turčin tat, ki je možnjo z novci res ukradel, kar je tudi potem obstal. Jusuf ga po turškeji postavi obsodi k smerti na vislice. Žitnim trgovcem pošlje izposejene novce zopet nazaj, a Gerku izroči ukradeno možnjo, ter ga še obdaruje z dragim kaftanom (praznično obleko) in ga spremi celó na dom sè svojo častno stražo.

Iz tega se razvidi, da se je treba včasih tudi zvijače poslužiti, predno se pride pravici do jedra.

K.

Čimu poješ kos?

„Čimú poješ vsako jutro
Kos, ko komaj se daní?
Prej iskat si pojdi hrane,
Kjer se zernice dobi.“ —

„Če tud' druge tice zernje
Mesto mene poberó,
Vendar mi še dost' ostane,
Ko odpojem pesnico.

Torej prej, ko grem po hrane
Zmiraj Bogú hvalo dam,
On me vstvaril je, dobrote
Vse od njega le imam.

Nijsem tako nehvaležen,
Da bi hrane prej iskal;
Perva je, Bogá da hvalim
Petje mi zato je dal.“

F. Šetina.

Franjica in kokoši.

Franjica je imela kokoši čez vse rada. Berž ko je zjutraj vstala, prosila je mater, da jej je dala prosa ali kaj družega, da je nesla svojim ljubim putkam na dvorišče. Pa so jo tudi kokoši in tice dobro poznale. Komaj Franjica stopi iz veže na dvorišče, takoj se vsa domača perotnina zbere okolo nje, še celó tiči iz bližnjih dreves pomešajo se med kuretino, kajti vsi vedó da Franjica nij prišla prazna, nego prinesla jim je gotovo kakega zernja ali pa krušnih drobtinic. In kako veselo je bilo videti, ko so piščeta Franjici celó v naročje skakala in jej iz rok prosó jemala. Večkrat jej je mati rekla: „Franjica, ti se mi vidiš kakor Anica v ónej pesni, katero smo nekedaj še mi otroci v šoli peli.“ „Kakovšno pesen ste pa peli, ljuba mamica,“ vpraša Franjica svojo mater. „Le počakaj, kedar bom imela časa, povedala ti jo bom in tudi na pamet se jo boš morala naučiti.“ — In res je mati neko nedeljo po poludne sedela na vertu v travi pod staro hruško ter je svoje Franjici pela to-le pesen:

Anica in piščeta.

Hitro, hitro ljuba mati,
Piškam moram jesti dati;
Dajte piškam proseka,
Lepo pros'jo piščeta.

Pik, pik, pik, kako letijo,
Révice se veselijo:
Kako rade zobljejo!
Vboge piške, lačne so.

Koklja zerna ne pozoblje,
Da bi piške dosti dob'le.
Oj kaj dobra mati stri,
Da otroke oskerbi!

Piške so se nazobále,
Lehko bojo zdaj šetale,
Vse za kokljo čivkajo,
Kam jih li peljala bo?

Čujte, čujte, koklja vpije!
Hočem videt', kaj se vije?
Gerdi kanjuh je priderl,
Koklji piško je požerl.

Koklja svoje piške brani.
Gerdi kánjuh mora vstrani.
Oj pogledjte, mamica,
Kako piške rada imá!

Pod peroti je zakriva,
Glej na persih je ogreva;
Lehko se počíjejo,
Strah in zima jih ne bo.

Mama! tak bom jaz zavpila.
K vam pribežala, se skrila,
Kedar pride dušni tat,
Me v nesrečo odpeljat'.

(Slomšek.)

Franjici se je ta pesen jako dopadla, in ker so jo mati za kratek čas večkrat ponavljali, kmalu jo je tudi Franjica na pamet znala, da si ravno je bila še jako majhen otrok.

Biser in kremenje.

Nek imeniten kralj pošlje svoja dva hlapca na morje, da bi nabrala biserov.

Miloš, tako se je zval najstarejši, ubogal je takoj svojega gospodarja, ter je šel še isti dan, da nabere biserov. In res prinese za malo časa polhen kovčeg (škrinjico) najlepših biserov.

A Tomo, tako se je zval mlajši, nij si niti najmanje razbijal glave s tem, kar mu je kralj zapovedal, ampak ves dan je preživel v največjem veselji, ter je še le okolo polnoči šel na morje, da bi nabral biserov. A ker je bila noč tako temna, da nij bilo videti persta pred očmi, nabral je polhen kovčeg samega kremenja, katero ponese saboj na dom.

Ko je prišel čas, da sta morala obedva pred kralja, pride najprej Miloš in prinese kralju najlepši biser, kar jih je imel nabranih. To se kralju verlo dopade, pohvali ga in ga postavi za oskerbnika svojega velikega posestva.

Ali ko pride Tomo in odprè svoj kovčeg, kralj se tako razserdi, da ga je dal takoj zapreti v temnice.

Glejte, otroci! baš tako je poslal tudi nas ljubi Bog na ovi svet, da si nabiramo biserov — znanosti in drugih lepih čednosti. Samo òni, kateri bode mogel tak biser pokazati na poslednji dan, more se nadejati, da bode od ljubega Boga pohvaljen in nadarjen. Kako so tedaj neumni vsi òni ljudje, ki si nabirajo samo zemeljskih biserov, kateri so proti nebeškim biserom zgolj pusto kremenje!

Nabiraj si biser, ki večno terpi,
In vrednosti svoje nikol' ne zgubi.

(Bosiljak.)

Prirodopisno-natoroznansko polje.

X.

Grom, blisek in strela.

Stavim, kar hočete, da se boste jako čudili, kar vam bodem denes razlagal. I kako bi se vendar ne čudili, vsaj gotovo nihče med vami nij še nikoli pre-mišljeval, od kod pride vendar strašni grom, blisek in pa še celó strela, katerih prikazni se vi tako zeló bojite.

Vse to lahko najdemo, od kod ove prikazni pridejo in kako nastanejo. Bog je dal svetu grom in blisek, pa je dal tudi človeku um, da premišlja božji svet, da preiskuje vzroke prirodnih prikazni in prevdarja njihove nasledke. Ako človek take reči premišlja, mora se res čuditi modrosti božjej ter mora tudi tako živeti, kakor se razumnej stvari božjej pristuje. Nu treba je, da gremo k delu; moramo začeti od daleč.

Na svetu najde se neka verst smole, katerej pravimo jantar (Bernstein). Ta smola se naredi iz dreves, katera so že v davnih časih strohnela ter so potem

v zemlji nekako okamenela, t. j. kamen postala. Ljudje potrebujejo jantar za sisek na fajfinih cevkah (kamežu); posebno lepe jantare imajo Turki na svojih lulah (fajfah), katerim pravijo — čibuk. Tak kamen, ali prav za prav smolo, kopljejo ljudje več od starodavnih časov na obalih severnega morja.

Nu, kaj pa je s tem jantarom? Le poslušajte, takój vam bodem povedal.

Že v starih časih, t. j. že pred Kristusovim rojstvom, opazili so ljudje, da ima jantar neko posebno in čudno moč. To moč tudi vi lahko opazite. Le vzemite košček jantara, pa ga dobro nadergnite z volneno ali tudi sè sukneno kerpo, primeknite blizu k njemu odrezke iz papirja, bezgove steržene, lasé, košček slame ali kaj drugega lahkega, pa boste takój zapazili, da jantar take reči k sebi privleče, t. j. te reči na enkrat skočijo k jantaru, ter se ga primejo.

Čudno in prečudno, ali vendar resnično! Mali kamenček, pač malovredna stvarca in ima tako skrivno moč v sebi. Pa pravijo nekateri, da čudežev nij! — Vsa narava, dà, vsaka stvarca, pa tudi mi sami sebi smo čudež!

Vprašali boste: kako je vendar prišel govor na jantar, vsaj imamo zvedeti o gromu, blisku in strelji? Le počasi, kedór bi kaj tacega vprašati hotel. Večkrat so si v naravi reči zeló podobne in sorodne, akoravno se nam na okó prav različne dozdevajo. To si dobro zapomnite kot jako važno in imenitno pravilo. Prepričali se boste takój, da imam prav.

Ravno tisto moč, katero ste zapazili na jantaru, ako ga dergnete, ravno tisto moč — dobro zapomnite — tudi na drugih rečeh še lahko vidite. Poskusite ravno to storiti sè smolo, steklom in pečatnim voskom. In ako bi bile te reči dosti velike, ne samo da bi močnejše k sebi privlačile, nego bi tudi še nekaj drugega videli na njih. „Nù, kaj pa drugega še?“ slišim nekatere mermljati. Videli bi v temí svetle iskrice odletavati in slišali bi pri tem odletavanji nekov čuden prask, ako bi kaj topega k takim dergnjenim rečem primeknili.

Pokličite si mačko, pa jo v temí po herbtu nazaj proti repu gladite, prepričali se boste takój, da bojo iz dlak iskrice odletavale. Ako v temi sladkor sekate, ali pa dva kosa porcelana drug ob drugega tolčete, boste tudi videli iskre leteti.

Te iskre, katere so blisku podobne, nastale so pa vselej vsled tega, ker smo dve reči eno ob drugo dergnili ali terli.

Pa tudi brez trenja se ta reč lahko zapopade, to se vé, da na drug način. V teh rečeh mora tedaj biti nekaj skritega. Mora biti v teh rečeh neka moč, katera še le tedaj, če jo taremo, svoje nasledke pokaže. Ljudje mislijo, da je ta skrita in čudna moč, katera iskre šverka ali meče in druge reči k sebi privlači, tekočina (Flüssigkeit) — se vé, tako majhna, da je ne vidimo — in tej tekočini pravijo Gerki elektrika.

Težka beseda, kaj ne? Ali si jo vendar morate dobro zapomniti.

Gerkom nij bila ta beseda prav nič težka; oni so rekli jantaru: elektron, a to skrivno nasevlečno moč zapazili so najprej na jantaru, pa so jej dejali elektrika, pa tudi mi jej pravimo elektrika, posebno v višjih šolah jo dijadi takó urno izgovarjajo in tako dobro poznajo, kakor da bi bila prava slovenska beseda.

(Dalje sledi.)

Lj. T.

Razne stvari.

Drobtine.

(Italija) šteje po najnovejšej štetvi 26,801,154 duš.

(Kupice) so prišle v 13. stoletji v splošno rabo, poprej so bile le redka prikazen.

(London) je dandenes brez dvombe največje mesto na celem svetu. Šteje 4,025,659 prebivalcev, ki živijo v 28,794 hišah. Ti prebivalci so pretečeno leto razen suhega mesa, ki se je v več nego 150,000 sodeih v mesto zvozilo, povžili še verhi tega 193,000 volov, 1,520,000 ovac in jagnjet, 30,000 telet in 8500 prešičev. Mesto ima 10,712 policajev, ki pazijo na red in varnost. — Kaj ne, to je pač veliko mesto?

(Kakor kdó greši, s tem naj se tudi kaznuje.) Otrok, ki svojih dobrih starišev ne uboga, naj se kaznuje s tem, da se mu stariši odtegnejo za nekaj dni ali tednov, to je, stariši naj dadé tacega otroka v tujo hižo tujim ljudem v rejo, da se otrok uči, kaj se pravi samo nekaj dni brez starišev biti.

(Človeška koža) ima dva milijona zelo majhnih luknjic (pôr), skozi katere se potimo.

Kratkočasnice.

* Nek kmet pride k odvetniku (jezičnemu dohtarju), ter ga prosi, da bi mu sestavil tožbo proti njegovemu sosedu, kateri ga je hudo razžalil. Odvetnik mu odgovori: „Pojdi, pojdi, — jaz se tacih tožeb, katere se tičejo razžaljenja, bojim kakor smerti; ko bi jaz hotel vse one tožiti, ki so mene razžalili, pač bi drugega dela ne imel v svojej pisarnici.“ — „E“ — poreče

kmet, „pri vas je to vse kaj drugega, ali pošten kmet se vendar ne sme dati razžaliti.“

* Nek bogatin, kateri je posebno rad časopise prebiral, imel je v svojem vertu lep ribnjak. Nekega dne zapazi v časopisu nek oglas sledečega zapopadka: „Pri meni se dobi za 3 cekine prah, s katerim se ribe zaredé. Drugega nij treba, nego da se ta prah v vodo verže, pa za nekoliko dni bode vse polno rib.“ Dete treni, misli si gospod, to je pa velika sreča za moj ribnjak na vertu. Berž drugi dan odšteje 3 cekine, zapečati je v list in pošlje človeku, ki je bil podpisan pod oglasom. Čez nekaj dni dobi pismo od omenjene osob, v katerem je to le stalo: „Blagorodni gospod! Žal mi je, da vam ne morem poslati naročenega prahu za ribe. Moj oglas bile so limanice za nekatere gospode. Stavil sem namreč z nekimi svojimi prijatelji, da se lahko največja neumnost po časopisih razglasí, in se bode vendar našlo dosti ljudi, ki jej bodo verjeli. In poglejte, česar sam nisem prav verjel, prepričal sem se, — stavo sem dobil. Našel sem res dosti oslov, a vi — blagorodni gospod — med njimi ste sedem in dvajseti.“

* „Prijatelj,“ reče sosed sosedu, „ali mi moreš posoditi 1000 gold. — „Prav rad“ odgovori sosed, „na koliko časa?“ — „Na leto in dan.“ — Dobro; ali moraš vedeti, da jaz svoj denar le na obresti dajem.“ — „Vem, vem“ odgovori sosed. — „Tedaj mi boš dal 10 od sto.“ — „Prav rad,“ reče sosed. — „Ako mi daš tedaj 10 gold. od sto, iznaša to od 1000 gold. 100 gold. na leto, tedaj ti jaz položim tukaj le 900 gold.“ — „Dobro,“ reče prijatelj „ti si moj pravi dobrotnik; nu dovoli mi, da te še nekaj

vprašam. Morebiti ti jaz za leto in dan ne bodem mogel denarja poverniti; zato te prosim, da mi jih na dve leti posodiš.“ — „Tudi prav,“ odgovori sosed, „to ljubezen ti rad izkažem; na dve leti iznašajo obresti od 1000 gold. 200 gold., dobiš tedaj le 800 gold.“ — „Če bi ti pa tudi v dveh letih ne mogel denarje poverniti?“ — vpraša prijatelj, „kaj bi bilo da narediva na 4 leta?“ — „Na 4 leta?“ vpraša oni, „tudi to je mogoče; za 4 leta mi plačaš na obrestih 400 gold., a ti dobiš zdaj samo 600 gold.“ — „Veš kaj,“ pristavi sosed, „najbolje bo za te, da mi 1000 gold. na deset let posodiš, pa ti ne bo treba niti krajcarja v gotovem naštetu.“

* „Terji si od kamna; kamen se vsaj dadè zdrobiti s kladivom, a tebe ne morejo ukrotiti moje pesti, niti materine besede,“ tako je rekel oče svojemu nepokornemu sinu. „Res je, oče!“ odverne sin očetu, „nepokoren sem, kakor pravite, in tega tudi ne tajim; nu ali pa niste nikoli slišali narodnega prigovora, ki pravi: Kakšen zvon, takšen glas; kakšno žito, takšen klas; kakošen les, takšen klin; kakšen oče, takšen sin.“

* Nekega tatú, ki je bil na smertnej postelji, vprašali so okrogstoječi, kaj on pričakuje v svojem prihodnjem življenji? — „Mnogo ne,“ odgovori tat, kajti nihče ne vzame blagá saboj, imel bom tedaj malo opraviti tam.“

Zastavice.

- 1) Kje diši potica najboljše?
- 2) Kedaj kosci senó kosé (sečejo)?
- 3) Kakovšen razloček je med klobukom in peresom?
- 4) Kaj imaš na glavi, kedar greš v solo?
- 5) Kedó teče, pa nema nog?

(Uganjke zastavie v prihodnjem listu.)

Računska naloga.

Nekega mesarja je vprašal njegov sosed, koliko ovac je zaklal zadnje kvatre? Mesar odgovori: „Pri prvem klanji sem od vseh ovac, kar sem jih imel, zaklal polovico in še 1 in $\frac{1}{2}$; pri drugem klanji sem od ostalih ovac zaklal zopet polovico in 1 in $\frac{1}{2}$; ravno tako tudi pri tretjem in četrtem klanji; ostala mi je naposled le ena sama ovca, katero sem obderžal zase.“ — Zdaj pa izračuni, modra glavica, koliko ovac je imel mesar, predno jih je začel prvič klati?

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Rešitev zastavice v 10. listu „Verteca.“

Ugane jo prav,

Kdor reče: „**Triglav.**“

Prav so jo rešili: Gg. Fr. Ferk, kap. pri sv. Jakobu v Slov. gor.; Ivan Švajger in Adolf Pracni v Starem tergu p. Loža; M. Rant, nadučitelj v Ternovem; Drag. Leskovac, terg. pomočnik v Zagrebu; Jos. Levičnik učitelj, in Iv. Dominik, zdravnik v Železnikih; Ant. Globočnik ml. učenec v Železnikih; Jan. Jamar, realec v Ljubljani; Alojzi Golob, učenec v Ljubljani. — Gospodičine: Olga Haring v Černomlji; Antonija Rott v Ljubljani, in Elizabeta Golob, učenka v Ljubljani.

Rebus.

(Priobčil Franjo Tomšič.)

L l l L l & 2. ⁱⁱⁱⁱ O,
R r r R r III. ji.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

 „Vertec“ od 1871. in 1872. leta se dobiva terdo vezan po znižanej ceni za 2 gl. letnik pri podpisnem uredništvu.

LISTNICA: Gg. J. Babnik na Uneu: Poslali ste 20 kr. preveč, ki vam je smo vpisali za prihodnje leto. — J. Mrak, na Pečinah: 1 gld. prejeli. — A. P. v St. tergu p. L.: 65 kr. prejeli. — Čitalnica v Rojanu: Naročnino za 1873. l. prejeli. — Sl. Št. v G.: Brez naročnine ne moremo lista pošiljati. Poslana pesnica nij ugodna za natis. — Gospica B. H. v Ljut.: Perve dve povesti nijsta za natis. Serčen pozdrav! —